

Само пре неколико месеци поједини представници Владе радосно су саопштавали јавности да је криза заправо шанса Србије. Многи од њих сад као своју једину шансу виде прилику да убеди делегацију ММФ-а, која стиже у Београд, да допусти Србији да повећа буџетски дефицит и да се додатно задужи.

Док је Влада лежерно дочекала удар кризе, привреда је све више и више тонула, производња падала, запослени губили посао, а приходи државе се смањивали, што је довело до великог пораста буџетског дефицита. Мањак у државној каси до краја јула достигао је око 53 милијарде динара, док су процене да до краја године може достићи свих 150 милијарди. Стога ће Влада од ММФ-а затражити дозволу за повећање буџетског дефицита са три на 4,5 или пет одсто БДП, што би требало да се покрије новим задуживањем, у иностранству и на домаћем тржишту.

Према незваничним најавама, представници ММФ-а спремни су да подрже овај „пројекат“ Владе (а зашто и не би?), док би се Србија заузврат обавезала да спроведе оно што је предвиђено ранијим аранжманима – смањење вишка запослених у образовању, здравству, локалној и државној администрацији, пореску и царинску реформу и реструктурирање, као и делимичну приватизацију постојећих државних фирми.

У садашњим условима, Влада Србије нема много избора, него да сагне главу и спроведе оно што је већ раније обећала, и да се онда нада доброј вољи „шефова“ из Вашингтона. Занимљиво је, међутим, да је једно од ретких питања, ако не и једино, за које је српска страна спремна да се бори – останак ПДВ-а на садашњем нивоу и спречавање измене постојећег система пореза на зараде.

Премијер Цветковић и министар Динкић одбијају ову меру, док се у медијима готово свакодневно цитирају поједини привредници и бројни „економски стручњаци“, углавном на кратком ланцу са утицајним економским лобијима, који најављују да ће повећања ПДВ-а и промена пореза на зараде довести најсиромашније, малтене, до ивице глади и изазвати енормно повећање цена, инфлацију и пропаст привреде. Од непрестаних напада тешко се може уочити шта заиста садржи предлог министарке финансија Диане Драгутиновић, који у суштини изгледа сасвим другачије него што се представља.

Наиме, према најновијем предлогу за промену ПДВ, доња стопа би се смањила на шест одсто са садашњих осам, како би се олакшао терет грађанима, док би горња са 18 скочила на 20 одсто. На овај начин, грађани би заправо јефтиније куповали основне животне намирнице, попут хлеба, млека, поврћа, меса или уља, затим лекове и медицинска помагала, ђубриво, рачунаре, уџбенике и новине, огревно дрво, комуналне и хотелске услуге, улазнице за биоскоп и позориште, такође би мање плаћали и природни гас и ли први пренос права располагања на стамбеним објектима.

Што се тиче пореза на плате, на 20 одсто би се повећао порез на плате изнад 40.000 динара, док би порез на мање зараде био 10 одсто, те би тако 65 одсто радника заправо било мање опорезовано.

[\[1\]](#)

Ако су ови подаци тачни, промена стопе ПДВ-а и пореза на плате не би изазвали колапс (напротив), већ би бројним грађанима и привредницима, заправо, донели извесно олакшање, док би се у државном буџету нашло више новца. А још више новца у буџету би се скупило када би Влада успела да спречи поново набујалу сиву економију и избегавање плаћања ПДВ-а.

Тренутно је стопа ПДВ у Србији једна од нижих стопа у Европи, али ни то не доприноси његовом редовном прикупљању. Поред ПДВ-а у Србији је низак и порез на добит, који износи 10 одсто (у другим земљама углавном је између 15 и 20 одсто). Али, према речима министарке финансија, ефективна стопа овог пореза код нас је, због бројних ослобођења

још мања, и износи око пет одсто, што Србију изједначава са државама-пореским рајевима.

Ови подаци показују да и те како има простора да се у Србији спроведу мере које би омогућиле стабилизацију српског буџета, без јаких удара на становништво или новог задуживања. Међутим, судећи према „мерама“ владе Србије, много је лакше поново се задужити, а затим, према потреби, отпустити неколико хиљада лекара или професора.

---

[1] <http://www.blic.rs/temadana.php?id=106674>